

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูกับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 5 ด้าน ได้แก่ 1) เป็นผู้ที่มีบารมี (Charisma) 2) เป็นผู้ที่มีแรงดลใจ (Inspiration) 3) เป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Intellectual Stimulation) 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (Individualized Consideration) และ 5) เป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (Religious Ethical Modeling)

2. เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมาก เพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ และ 3) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

4. เพื่อหาตัวพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูศาสนาและสามัญที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 355 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามวิธีการดังนี้ ชั้นแรกทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่ได้โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนเพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886-887 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 284) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 355 คน จากประชากรทั้งหมด 3,162 คน ชั้นที่สองสุ่มเลือกโรงเรียนแต่ละขนาดโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากทุกเขตพื้นที่การศึกษามาครึ่งหนึ่ง (50%) ได้จำนวน 34 โรงเรียน จำนวนประชากรทั้งหมด 1,579 คน ชั้นที่สามแบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน ตามสัดส่วนประชากรของโรงเรียนที่เลือกมาจากครึ่งหนึ่ง (50%) ในแต่ละขนาดของทุกเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีจำนวน 3 ตอนดังนี้ **ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ข้อ **ตอนที่ 2** แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามแนวคิดของ Bass และ Avolio ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ 1) เป็นผู้ที่มีบารมี (Charisma) 2) เป็นผู้ที่มีแรงดลใจ (Inspiration) 3) เป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Intellectual Stimulation) 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล

(Individualized Consideration) และ 5) เป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา(Religious Ethical Modeling) **ตอนที่ 3** แบบสอบถามเกี่ยวกับความผูกพันต่อองค์กรตามแนวคิดของ Mowday, Steers และ Porter ซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ 1) ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร 2) ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมาก เพื่อทำประโยชน์ให้องค์กร และ 3) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์กร โดยได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการประมวลผลข้อมูลทางสถิติ แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นแรก วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ขนาดของโรงเรียนที่สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด และประเภทของครูผู้สอน โดยหาความถี่ ร้อยละ ขั้นที่สอง วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีทั้ง 5 ด้าน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นที่สาม วิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ลักษณะ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นที่สี่ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี กับระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ขั้นสุดท้าย วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อหาตัวพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการสอน ขนาดของโรงเรียนที่สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่โรงเรียนสังกัด และประเภทการสอน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.8 รองลงมาคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 36.3 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 1- 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมาคือมีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.4 ด้านขนาดของโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่รองลงมาคือ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 44.5 30.5 และ 22.7 ตามลำดับ โรงเรียนส่วนใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1 รองลงมาคือ ปัตตานีเขต 3 และปัตตานีเขต 2 คิดเป็นร้อยละ 38.7 32.6 และ 14.8 ตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามประเภทของผู้สอนแล้วพบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนวิชาสามัญ คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมาคือ ครูสอนศาสนา คิดเป็นร้อยละ 40.7 ตามลำดับ

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีบารมี ด้านเป็นผู้ที่มีแรงดลใจ ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล และด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.47$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับมากมี 2 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา ($\bar{x} =$

3.62) รองลงมาคือ ด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี ($\bar{x} = 3.60$) ส่วน 3 ด้านที่เหลือนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีแรงคลใจ ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ในภาพรวมระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุดได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ ($\bar{x} = 3.40$) รองลงมาคือ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ ($\bar{x} = 3.36$) และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ ($\bar{x} = 3.21$) ตามลำดับ

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูกับ ระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างภาพรวมระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู (A_{Etot}) กับ ระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี (FH_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .507$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น เมื่อนั้นครูก็มีแนวโน้มที่จะมีความผูกพันเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ในทางกลับกัน เมื่อใดก็ตามที่ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงลดลง เมื่อนั้นครูก็มีแนวโน้มที่จะมีความผูกพันลดลงเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้การเพิ่มขึ้นและลดลงของพฤติกรรมภาวะผู้นำและความผูกพันของครูจะมีความเกี่ยวข้องกันในระดับปานกลางเท่านั้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (A_{tot}) ด้านเป็นผู้ที่มีแรงคลใจ (B_{tot}) ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (C_{tot}) ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (D_{tot}) และด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (E_{tot}) ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวก โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (A_{tot}) กับด้านเป็นผู้ที่มีแรงคลใจ (B_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .861$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยสุด ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (A_{tot}) กับด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (E_{tot}) โดย มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .545$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ส่วนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีทั้ง 3 ด้าน พบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ (F_{tot}) ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ (G_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .657$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ (G_{tot}) ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ (H_{tot}) มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .477$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.1.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเป็นผู้ที่มีบารมี (Atot) สามารถร่วมกันพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 27.5 ($R^2 = .275$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนตัวแปรพยากรณ์ที่ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ได้แก่ ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเป็นผู้ที่มีแรงตลใจ (Btot) ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Ctot) ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (Dtot) และด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (Etot) โดยตัวแปรพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) ดีที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านเป็นผู้ที่มีบารมี (Atot) ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.229 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ได้ดังนี้

$$\hat{y} = 2.229 + .304 (\text{ด้านเป็นผู้ที่มีบารมี})$$

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 5 ด้าน ได้แก่ 1) เป็นผู้ที่มีบารมี (Charisma) 2) เป็นผู้ที่มีแรงตลใจ (Inspiration) 3) เป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Intellectual Stimulation) 4) เป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (Individualized Consideration) และ 5) เป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (Religious Ethical Modeling)

ผลการวิจัย พบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ได้แก่ ด้านเป็นผู้ที่มีบารมี ด้านเป็นผู้ที่มีแรงตลใจ ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล และด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนาของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีเพียงรายด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนาและด้านเป็นผู้ที่มีบารมี อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ทิพวรรณ โอบะคลัง (2549) และพรรณทิพา แพทย์พิทักษ์ (2548) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรชัย ทานะมัย (2546) ซึ่งรายงานว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า การบริหารงานในบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนามีลักษณะที่แตกต่างจากบริบทโรงเรียนทั่วไป โรงเรียนเอกชนมีโครงสร้างการบริหารแบบกึ่งระบบราชการและมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเรื่องการปฏิบัติศาสนธรรมควบคู่กับการสอนวิชาการต่างๆ ผู้บริหารจึงแสดงพฤติกรรมที่โดดเด่นในด้านการเป็นแบบอย่างจริยธรรมและการสร้างบารมี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับและศรัทธาในตัวผู้บริหาร

5.2.2 เพื่อศึกษาระดับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ 2) ความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การ และ 3) ความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ได้แก่ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้องค์การและด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์การ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ทิพวรรณ โอชคลัง (2549) และพรรณทิพา แพทย์พิทักษ์ (2548) ซึ่งพบว่า ความผูกพันต่อสถานศึกษาของครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบข้างต้นสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรชัย ทานะมัย (2546) ซึ่งรายงานว่า ครูมีความผูกพันต่อสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่าการดำเนินงานบริหารของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของครูโดยเฉพาะในปัจจุบันด้านความมั่นคงทางอาชีพ ดังจะเห็นได้ว่า โรงเรียนเอกชนประสบปัญหาในเรื่องการขอลาออกของครูเนื่องจากสอบบรรจุเป็นครูของรัฐได้ ซึ่งมีความมั่นคงกว่า นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ครูมีความรู้สึกว่าเขาไม่ได้รับสิทธิต่างๆ เช่น ค่าสวัสดิการ เงินเดือนที่เป็นจริง เป็นต้น เนื่องจากโรงเรียนมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ จึงเป็นเหตุทำให้ผลการศึกษาของระดับความผูกพันของครูที่มีต่อสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

5.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความผูกพันต่อองค์การของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูกับระดับความผูกพันต่อองค์การของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับปานกลาง ($r = .507$) ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ ทิพวรรณ โอชคลัง (2549) พรรณทิพา แพทย์พิทักษ์ (2548) และฉัตรชัย ทานะมัย (2546) ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความผูกพันของครู เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจอธิบายได้ว่า ผู้นำมีอิทธิพลต่อความรู้สึกผูกพันต่อสถานศึกษาของครู ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบสำคัญของผู้นำการเปลี่ยนแปลงคือ การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา และสร้างความสัมพันธ์กับผู้ตาม ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับด้านความเชื่อมั่นศรัทธา ความทุ่มเท และความรักของครูที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพของโรงเรียนที่พวกเขาปฏิบัติงานอยู่ ดังข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยในอดีตที่อ้างไว้ข้างต้น ซึ่งได้ยืนยันถึงความเกี่ยวข้องดังกล่าวนี้ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความเกี่ยวข้องกันอยู่ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับความผูกพันต่อองค์การของครู แต่ข้อค้นพบที่ได้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่า ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องร่วมกันสร้างความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถส่งเสริมให้โรงเรียนดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.2.4 เพื่อหาตัวพยากรณ์และสร้างสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี

ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรพยากรณ์ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูมีเพียงด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (Atot) ที่สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ได้ร้อยละ 27.5 ($R^2 = .275$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 มีค่าคงที่ (a) เท่ากับ 2.229 และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ได้ดังนี้

$$\hat{y} = 2.229 + .304 (\text{ด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี})$$

ส่วนตัวแปรพยากรณ์ที่ไม่สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ได้แก่ ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเป็นผู้ที่มีแรงดลใจ (Btot) ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Ctot) ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (Dtot) และด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนา (Etot) ซึ่งพบว่า ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อับดุลฮาดี สีดิลาะ (2556) และ อรพิน ฝัน (2556) ที่พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านทักษะทางสังคม และด้านการตระหนักรู้ตนเอง ส่วนตามทัศนะของครูในสถานศึกษานั้น ตัวแปรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครู คือ สมรรถนะของผู้บริหารด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ด้านการสื่อสารและการจูงใจ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สอดคล้องกับข้อค้นพบของ อับดุลเราะห์มาน เเดระมะ (2556) มิ่งขวัญ สันต์การ (2546) และ อัจฉรี ขจรไชยกูล (2545) ซึ่งพบว่าภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และด้านการมีบุคลิกภาพเป็นที่เคารพน่านับถือของผู้ร่วมงานอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (Atot) เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์หรือสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานีได้ โดยองค์ประกอบด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี (Atot) สามารถเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า ตัวแปรดังกล่าวนี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับบทบาทของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ดังกล่าวจึงมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยจะเห็นได้ว่า ยิ่งผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบาร์มีและเป็นที่ยอมรับมาก จะยิ่งส่งผลต่อการเกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น การเป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี เป็นแบบอย่างของการมีคุณธรรมจริยธรรม อุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม และเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ใต้บังคับบัญชา

5.3 ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยสามารถนำเสนอเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้และเพื่อการทำวิจัยต่อไปได้ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 จากการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูในด้านเป็นผู้สร้างแบบอย่างจริยธรรมศาสนาและด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรมีมาตรการเพื่อรักษาระดับและพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น ส่วนด้านเป็นผู้ที่มีแรงดลใจ ด้านเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา ด้านเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคลนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหารควรที่จะ

ปรับปรุงพัฒนาตนเองโดยเฉพาะในมิติของการสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นพี่น้องกัน การพัฒนาตนเองด้านทักษะการคิดและการแสวงหากลยุทธ์ต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการกระตุ้นให้บุคลากรได้ใช้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์มากขึ้น และควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่สามารถเป็นแรงจูงใจให้กับผู้ตาม

5.3.1.2 จากการวิจัยพบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรของครูในด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเทความพยายามอย่างมากเพื่อทำประโยชน์ให้แก่องค์กร มีค่าเฉลี่ยรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพขององค์กร กลับพบว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีมาตรการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ที่สุดความสามารถเพื่อเป็นการธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพให้ยังคงอยู่ในองค์กรต่อไป

5.3.1.3 จากการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความผูกพันต่อองค์กรของครูโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก ผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองในด้านภาวะความเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ในโรงเรียน ตลอดจนพัฒนาความสามารถของผู้ร่วมงานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นและมีศักยภาพมากขึ้น สร้างความตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของการทำงานสู่ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่สังคม ดังกล่าวจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานมีความผูกพันต่อองค์กรเพิ่มมากขึ้น

5.3.1.4 จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีในการทำนายความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูด้านเป็นผู้ที่มีบาร์มี เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ มีบุคลิกภาพที่น่ายกย่องเคารพนับถือ และสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ร่วมงาน ตลอดจนมีวิสัยทัศน์การทำงานที่กว้างไกล และเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานอย่างมีศีลธรรมและมีจริยธรรมที่ดีงาม

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากทั้ง 5 ด้าน ที่ผู้วิจัยศึกษาแล้ว เพื่อจะได้ทราบถึงด้านอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กร อาทิเช่น ด้านการเป็นบุคคลที่มีอิทธิพล ด้านการเป็นผู้นำด้านจิตวิญญาณ ด้านการมีความฉลาดทางอารมณ์ ด้านการกระตุ้นสู่เป้าหมาย ด้านการเอื้ออำนาจ และด้านการให้รางวัลตอบแทน เป็นต้น

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่อื่นๆ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงในเชิงลึกและละเอียดมากยิ่งขึ้น

5.3.2.4 ควรมีการศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารตามแนวทางอิสลาม โดยการนำเอาแบบอย่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำที่สำคัญในยุคอดีต อาทิเช่น ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของท่านอุมัร رضي الله عنه มาศึกษาวิเคราะห์ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับยุคปัจจุบัน